

LUD

Jedynie pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książ Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Beben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłkę osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2'50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: 1 raz 2\$, 2 razy 3\$, 3 razy 4\$, 4 razy 5\$ i t. d. Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO” -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Kubisa i Aleksandra Majewskiego.

STRASZNE PRAWDY.

Jak wiadomo, P. P. S. czyli Polska Partja Socjalistyczna rozpadła się przed kilku miesiącami na 2 partje: jedni socjaliści więcej międzynarodowy niż polacy zostali przy P. P. S.; inni więcej polacy niż socjaliści oderwali się od ogólnego socjalizmu i odnowili dawną tak zwaną Frakcję Rewolucyjną socjalistów, popierających bezwzględnie rząd marszałka Piłsudskiego. Tych ostatnich nazwijmy poprostu narodowymi socjalistami polskimi. Obie te partje zwalczają się obecnie w Polsce zacięcie, już nie tylko na papierze, ale nawet przez krwawe zamachy jak nam o tem doniosł niedawno telegram z Warszawy. Stara P. P. S. zaczyna i broni się w gazecie «Robotnik», a narodowi socjaliści odpowiadają jej w swoim organie «Przedświt». Z walki tej dowiadujemy się przez zaciętych wprost rzeczy, a mianowicie, że dwie trzecie Polskiej Partji Socjalistycznej były gotowe w roku 1920 nie tylko do zdrady Polski lecz i do czynnej przelazkiej wojny.

W obliczu wojny z Rosją bolszewicką w 1920-tym i początkowych niepewności, Polska Partja Socjalistyczna podzieliła się na 3 odłamy, jedni socjaliści (w tem wszyscy towarzysze żydowscy a było ich moc w Socjalnej Demokracji Królestwa Polskiego i Litwy, u Socjalistów Rewolucyjnych Eserów i w Bundzie) oświadczyli się wprost za zdradą Polski i czynną współpracą z bolszewikami, a drudzy socjaliści postanowili wywołać własną a więc polską bolszewicką rewolucję, gdyż zwycięży bolszewicy inaczej wtedy z nami rozmawiać będą — wreszcie trzeci socjaliści postanowili się bić za Polskę i bronić jej.

Wogóle, o trzecim, tym zdrowym kierunku Polskiej Partji Socjalistycznej zadecydowała potężna osobistość Józefa Piłsudskiego naówczas naczelnika Polski. Ze pod wpływem tych zdradzieckich a tak rozbieżnych hasel, socjalistyczny robotnik polski (przynajmniej ten chrześcijański) nie stał się zdrajcą Polski, że nie zaprowadził w niej porządków azjatycko-tatarsko-mongolskich — to jest bezwzględnie wielką i osobistą zasługą Piłsudskiego. Jeżeli się weźmie na uwagę to «pogotowie socjalistyczne do zdrady w roku 1920» a z drugiej strony zdradzieckie postępowanie «Wyzwolenia» na Zawiszu, gdzie wyzwoleńcy przyjmowali już godności od zwycięskich bolszewików i wydawali im na rozstrzelanie wybitnych działaczy, ziemian i księży, za co skazano 87. wyzwoleńców na śmierć — to nie dziwnego, że w Polsce miał miejsce w roku 1920 nie tylko «Cud na Wistule» ale poprostu «Cud Boga» uchronienia nas od powtórnej zaguby i w tem świetle jaśnieją tem więcej bohaterkie postacie naszych wodzów z tego roku.

Całe to zdradzieckie pogotowie i wahanie Polskiej Partji Socjalistycznej opisuje nam poseł socjalistyczny Malinowski (znany jako Wojtek), który opuściwszy P. P. S. przeszedł do zwolenników Piłsudskiego. W liście wystosowanym do posła Ziemięckiego (który pozostał przy P. P. S.) pisze na łamach «Przedświtu» co następuje:

«Przeszedł rok 1920. Bolszewizm rosyjski w myśl nowego hasła wszechświatowej rewolucji, a wedle starych planów caratu — «wielkaja i niedzielnaja Rossija» narucił nam eksperyment zwany wojną. Czy pamiętasz towarzyszu Ziemięcki, wyraźne dwie grupy w P. P. S. u góry wówczas? Pamiętasz, ileś to zdrowia no i piersi sobie zepsuł, aby przekonać «ostrożnych», że innego wyjścia niema jak tylko trzeba się bić? Pamiętasz myślną rozważań wśród wybitnych P. P. S. owców, że wskutek tego, że armja czerwona nas zajęła, że ponieważ nasza armja nie wytrzyma, to należy zrobić rewolucję, bo wtedy zwycięży bolszewicy z uznaniem się z nami obejda. I znów jedni szli na szalony czyn — danie oporu najazdowi, inni ostrożni — na uległość, bo i tak się nie wygra. Ledwie P. P. S. w owe czasy utrzymała się przy starej historycznej swojej roli.

Do strasznych tych rewelacji Malinowskiego dodaje następny zaraz numer «Przedświtu»:

«Ze słów tow. Wojtki do wiedział się ze zgrozą każdy, skąd wychodziły gadzinowe syki uległości, skąd wyciągano kornie rękę do zgody z bolszewikami w roku 1920, gdzie czyhała zdrada inikczemne, podle tchórzostwo. Niebezpieczeństwo było większe, niż komukolwiek zdawać się mogło: usiłowano wbie Polsce nóż w plecy nieoczekiwanie z zaskądki z tej strony, skąd zdawało się, nie grozi jej żadne niebezpieczeństwo. Uratowali honor, tradycję i godność partji ci, których się mianuje dzisiaj bandytami — «Jaworowszczycy». Ale splendor, jaki spłynął stąd na partję, skwapliwie dyskutowała i dzisiejsi «cekawisci» gardłują, że bronili Polskę przed najazdem, obrażają się, gdy kwestjonują ich patriotyzm, a już wręcz szaleją, gdy się im wytyka sympatje dla komunizmu.

Dalszych sporów i kłótni między socjalistami polskimi już tu przytaczać nie chcemy. Ponura zbrodnia zdrady Polski, pielęgnowana przez P. P. S. powinna ocucić robotnika polskiego i wyrwać go raz na zawsze z szeregów Polskiej Partji Socjalistycznej.

Wiadomości Z POLSKI.

BARBARZYŃSTWO WSCHODNIE HULA!

Niedawno na dworcu kolejowym w Wilnie zdarzył się karygodny, wymagający jak najostrejszego napiętnowania — incydent.

Do wagonu, którym odjeżdżał do Rzymu ks. metropolita Jędrzykowski i biskup sufragan Michałkiewicz, weszło kilka osób w stanie nietrzeźwym.

Jedna z osób, mieniają się wyższym urzędnikiem jednego z ministerstw, na widok duchownych, zaczęła używać słów nieparlamentarnych.

Gdy publiczność zażądała interwencji policji, osobników — wyprowadzony przez posterunkowego — pchnął prosił do przodu metropolitę Jędrzykowskiego. Na żądanie ks. biskupa Michałkiewicza spisano protokół.

FRYDERYK HABSBUERG PRZEGRZAŁ PROCES CZYLI WYROK W SPRAWIE B. KOMORY CIESZYŃSKIEJ.

Katowice — W tych dniach zapadł w sądzie apelacyjnym w Katowicach wyrok w postępowaniu odwoławczym w procesie o dobra b. komory cieszyńskiej. Sąd apelacyjny w Katowicach oddalił odwołanie Habsburgów, natomiast uwzględniając częściowo odwołanie prokuratorji generalnej imieniem skarbu państwa, przyznał skarbowi oprócz dóbr Fidei komisowych także dobra, objęte postanowieniem powierniczym czyli 92,2 proc. całego przedmiotu spornego. Tytułem kosztów zastępstwa sądowego sąd apelacyjny przyznał skarbowi państwa od powoda łącznie 177 528 złotych w tem 32 500 za postępowanie apelacyjne. Habsburgów zastępowali przed sądem apelacyjnym adwokat dr. Mildwurm, dr. Pieracki, profesor Allerhand i dr. Grek ze Lwowa oraz adwokat Wolny z Katowic Skarbu państwa bronił dr. Sahaneł, delegat prokuratorji generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w Katowicach przy współdziałaniu prokuratorji generalnej dr. Gornisiewicza.

(Wyrok ten przyjął naród polski z ulgą. Fryderyk arcyksiążę z Cieszyna jakrawo objawiał swą niechęć i nienawiść do Polaków i Polski. Nienawidził i prześladował legionistów, a o Galicji byłej z czasów wojny opowiadał: że za Dziedzicami rozpoczyna się już kraj nieprzyjacielski dla Austrii; wielu ludzi niewiarygodnie kazał powiesić, nazywano go też z tego powodu «wieszatelem». Przyp. Red.)

WALKA O DUSZĘ LUDU W POLSCE.

Gazeta «Rzeczpospolita» nawołuje inteligencję katolicką do pomocy duchowieństwu w walce z sekciarstwem i brakiem

uświadczenia katolickiego wśród ludu polskiego:

«Na szanę Kościoła wdierają się już hordy wrogów. Na pomoc duchowieństwu spieszyć winna inteligencja katolicka i jej organizacje. Tu właśnie jest pole dla apostołstwa ludzi świeckich, do którego wzywa i zachęca Papeież Pius XI.

«Aby praca ta była owocna, potrzeba i ludzi, i czasu i środków materialnych. Zwiększyć się musi w kraju liczba świątyni katolickich, zwłaszcza przedmieścia naszych wielkich miast ogniska komunizmu i herezji, pokryć się muszą gęsto kościołami, chociażby prowizorycznymi, oraz Domami Katolickimi i parafiami, wysłanie księży, szczególnie katolików Parry, świeci nam przykładem. Przypatrzmy się jak francuscy kapłani i ich świeccy pomocnicy walczą z komunizmem, jak całe dzielnice Parry, żyjące bez Boga, zamieniają w społeczność chrześcijańską, a nauczmy się i my usuwać wpływy wroga Kościoła i narodowi polskiemu.

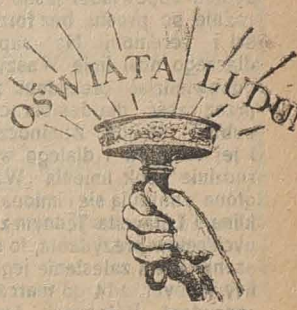
I u nas w Warszawie i w Poznaniu, wysłanie Arcypasterzy zmierzają ku utworzeniu nowych parafij na krańcach miasta, niechże społeczeństwo katolickie zrozumie konieczność swej wydatnej pomocy Kościołowi w tej walce.

Z Brazylii.

Kurytyba

SKALMIERZANKI, wspaniała operetka ze śpiewami i tańcami polskimi, przy nowej obsadzie ról, przy wybitnym współdziałaniu p. Morowicza, ponowem i starannem wyreżyserowaniu przez p. Ficińskiego prezesa Związku Amatorów Sceny i przy efektywnem oświetleniu — zjawia się na scenie Związku Polskiego dnia 2-go lutego wieczorem. Kto się chce mile i godziwie uweselić, pokrzepić serce Polską — ten niech spieszy na to cenne przedstawienie. Zeane nasze towarzystwo teatralne «Związek Amatorów Sceny» ma prawdziwą zasługę, że odwarza szluki moralne, wznosi je skądinąd wesole i pełne swojskiego humoru polskiego, jaki bije zwłaszcza z operetki «Skalmierzanki».

NA KARNAWAL, pełen pułoty i głupich pomysłów potrzebują ludzie pieniędzy — lecz skąd ich wziąć? Różni sobie różnie radzą. Na ciekawy pomysł wpadło kilka płochych panien kurytybskich, które dla uzyskania pieniędzy na wybrki karnawałowe nadużyły dobrej wiairy narodu, wydrukowały sobie losy loterii — «tombola em beneficio da Capella das Irmãs da Caridade». Reporter «Gazeta do Povo» nabył też losy tej tomboli, lecz ani sprawczyń druku ani auterek loterii wykryć nie może, a żaden klasztor siostr (bliżej nie podany) do żadnej tomboli się nie przyznaje, a c wygranych (duas toalhas de chãrioamente bordadas) to już nikt nie wie. «Gazeta do Povo»

„Oświata”

gorliwsi jej członkowie w trosce o emigrację wydali i polecają do nabycia następujące niezbędne dla Rodaków w Brazylii dzieła:

- 1) **Rozmówki Polsko-Portugalskie**, ks. J. Góralski. Cena 3\$, z przesyłką 3\$500.
 - 2) **Słownik Portugalsko-Polski — Dicionario Portuguez-Polono** ks. J. Góralski. Cena 16\$000, z przesyłką 16\$800.
 - 3) **Mała Gramatyka Języka Portugalskiego** wraz z rozmówkami. Cena 4\$000, z przesyłką 4\$500.
 - 4) **Słowniczek Polsko-Portugalski** kolonistów polskich w Brazylii ułatwiający niezmiernie zrozumienie całej pracy naszych rodaków po kolonjach. Cena 1\$000.
 - 5) **A Polonia na Literataura Brasileira — Polska w Piśmie-nictwie Brazylijskiem**. Wielkie dzieło propagandy Polskiej w Brazylii. Cena 8\$000, z przesyłką 8\$500.
- Pieniądze** można przesyłać w znaczkach pocztowych — selach brazylijskich. **Wysyłka** książek tylko za gotówką. Adres: «Oświata», Curitiba, Caixa postal 155 — Paraná.

Powyższe dzieła można nabyć:
W Rio de Janeiro: Livraria Alameda, Rua Chile 7.
W São Paulo: Livraria Edanée, Rua São Bento N 71 (Caixa 2. V.)
Livraria Zenith — Rua São Bento 40 B.
W Porto Alegre: Prof. Wiktor Kowalski, Av. Mtoas Geraes, 20. D.

z 26-go stycznia słusznie upomina naród, by się nie dał naciągać przez różne oszustki i zawsze losy takie dobrze zbadał czy są ściśle określone co do czasu, miejsca, osób i t. d.

NASTĘPUJĄCE PODATKI

municipalne należy płacić w najbliższych trzech miesiącach:
Janeiro: Matrícula e marcação de vehículos, Matrícula de chauffeurs, cocheiros e carregadores. Taxa de estacionamento de vehículos.
Fevereiro: 1ª prestação da taxa de calçamento. Prestação unica do imposto sobre a guia sem passeio e casas sem plalibanda. 1ª prestação do imposto sobre frente não edificadas, frentes não revestidas, casas em ruina e obras não concluidas.

Março: 1ª prestação da taxa de limpeza particular. 1ª prestação do imposto de licença em geral. Prestação unica do imposto de publicidade a aferição de pesos e medidas.

MANOEL SANTERRE GUIMARAES administrator tutejszego urzędu pocztowego zmarł nagle 28-go stycznia.

KOLEI nie uruchomiono jeszcze na wszystkich liniach mimo kilkodniowej pogody. Nowe deszcz spowodowały znaczne osuśnięcia ziemi między Hansa a Rio Vermelho na linii São Francisco.

tak, że pociągi dojeżdżały z obu stron tylko do tych dwóch stacji i to z przesiadaniem 1w São Paulo podmyły ulęwy tor pod Taçoão na wielkiej przestrzeni.

Parana.

BOCAYUVA. — Silverio Ruppel wyjechał wózkami z domu za pracę. Na drodze spotyka 72-letniego Augusta Prestesa, który mu był winien 30\$000. Silverio zeskoczył z wozu, chwycił za cugle konia Prestesa i zażądał pod grozą zastrzelenia zwrotu owych 30\$000. Prestes wyprzedził Silveria, sięgnął po swój rewolwer i zastrzelił go na miejscu, poczem uciekł.

Rio de Janeiro.

WYWIADU UDZIELIŁ PREZYDENT BRAZYLJI WASYNGTON LUIS korespondentowi gazety «New York Times». — Prezydent odpowiadał jasno i wyraźnie, po prostu, bez formalności i ceremonii. Na zapytanie dlaczego nosi imię Waszyngton odpowiedział prezydent że to przez czcść dla demokracji republiki Stanów Zjednoczonych i jej twórców i dlatego w jego rodzinie obok imienia Waszyngtona znajdują się imiona Franklina i Lafayettea. Jednym z głównych celów prezydenta, to upiększenie Rio i załuszenie jego okolicy. Hoover, od 4-go marca nowy prezydent Północnej Ameryki, podobał się Waszyngtonowi w czasie wizyty w Brazylii, choć tylko przez krótko, rozmawiał z nim mówiąc: wogóle, Hoover jest człowiekiem i prezydentem światowym swych celów, które będzie umiał także przeprowadzić. Stosunek Brazylii do północnej Ameryki jest i był zawsze przyjacielski i może być lepszy, gdy się oba narody lepiej poznają, lecz dla Ameryki północnej Brazylija nie zerwie ani nie zaniecha stosunków z Europą, bo z Europą łączy Brazylię nie tylko emigracja, lecz wiele więzów kulturalnych, duchowych i gospodarczych. Naturalnie Ameryka dostaje Europę w swoje ręce i dlatego nasze pożyczki idą w polowie z Europy z Londynu a w drugiej połowie już z Nowego Jorku. Na zapytanie czy Brazylię rozgorączkują wpływy polityka północno-amerkańska w państewkach środkowo-amerkańskich jak Nikaragua, Haiti i innych, odpowiedział prezydent, że w Brazylii niema z tego powodu żadnego rozgorączczenia. Co do doktryny Monroe'go i stosunku do niej Brazylii — Waszyngton odmówił odpowiedzi. Lotnictwo powoli może się ustalić w Brazylii, a radio może się znacznie przyczynić do wzajemnego poznania obu narodów. Agitacji przeciw-amerkańskiej w Brazylii niema, albo niema żadnego znaczenia, a podróz Hoovera wzmogła znacznie w Brazylii przyznajny nastrój do Stanów Zjednoczonych.

RUCH TAK ZWANEGO USAMODZIELNIENIA Kobiet czyli «feminizm» zaczyna się krzewić i w Brazylii. W Rio powstała tak zwana «União Universitaria Feminina» mająca za zadanie doprowadzić jak najwięcej młodych panien do wykształcenia wyższego i do wyższych godności w kraju. Na czelucho tego ruchu stoi Dona Carmen Velasco Coutinho wykształcona dama i dyplomowana architektka, obok niej jakaś doktorka filozofji, kilka adwokatów, no i nie brak tam gadatliwej feministki brazylijskiej Bertę Lutę. Jak wiadomo, brazylijanie nie palą się do kwestii usamodzielnienia i rozpolitykowania kobiet i senat brazylijski odrzucił wniosek by kobiety brały udział w polityce kraju. Zasadniczo rozprawił się z feminizmem brazylijskim sławny doktor medycyny i profesor Fernando de Magalhães, który na posiedzeniu akademii medycznej wykazał znakomicie, że Brazylija na babach rozpolitykowanych i przeczucznych nie

zyska. Wedle jego zapatrywań, nie jest miejsce dla brazylijskiej w polityce albo na jakichś wysokich katedrach profesorskich (dla których ma się obecnie pozyskać wiele młodych panien), ale we famijli, w małżeństwach, które dla wytwarzającej się młodej narodowości brazylijskiej mają wprost podstawowe znaczenie. W tym kierunku niech pracują kobiety a nie przynoszą nam z Europy nowości, które w Brazylii racji nie mają, bo tu o rasę się rozchodzi i t. d. — Wszyscy przyznali słuszność zastużonemu profesorowi.

São Paulo.

Santos, 22-go stycznia. — W powrocie z Buenos Aires zawiązał do lutejszego portu w ostatni piątek o godzinie trzeciej popołudniu statek «Krakus» należący do francuskiej kompanji «Chargeurs Reunis» a wydzierżawiony obecnie rządowi polskiemu. «Krakus» z rozporządzenia władz portowych przybił do magazynu N. 15 w dokach i rozpoczął zwykłe prace postojowe. Wyładawawszy i załadawawszy towar, miał wyjechać w sobotę o 6-tej wieczorem. Prace szły zwykłym swoim trybem aż do wyjazdu. Już miał okreć odbić od brzegu, kiedy nagle na pokładzie wybuchł bunt z atogi, która opuściła swoje posterunki ze skargami na złe obchodzenie się z nią. Zrazu chciał zażegnać ten bunt komendant z oficerami, lecz kiedy zaciekłość wzrastała ze strony załogi, wtedy wezwał konsula francuskiego ze Santos, by przedsięwziął jakieś decydujące środki. Konsul przybił natychmiast, udał się na pokład statku i doprowadził do ugody między załogą a kompanją; obie strony ugode podpisały a ostatecznie zostanie ona zatwierdzona we Francji. Układy trwały od 6 wieczorem soboty aż do 5-tej rano w niedzielę. «Krakus» podniósł kotwicę i wypłynął rano o godzinie 6-tej.

Santos, 23-go stycznia. — Agenci z kompanji «Chargeurs Reunis» w Santos twierdzą, że całe zdarzenie na «Kra-kusie» nie miało tej doniosłości jak zrazu opisywano. Było tylko zwykły zażag między kapitanem a obsługą okrętową, odnoszący się do regulaminu francuskiego w sprawie pożywienia i czasu służby. Konsul francuski wezwany do zażagodzenia sporu sprawę natychmiast załatwił, strony pośrednictwo jego przyjęły i «Krakus» jeszcze tej samej nocy o godzinie 23-ciej opuścił Santos w drogę do Europy.

São Paulo, 25-go stycznia, (Radio AA). — Przybił do São Paulo znany psychiatra polski i profesor dr. Maurycy Ursztein, który już wydał wiele dzieł z zakresu psychiatrii. Profesor Ursztein odwiedził więzienie (Penitenciarje) i szpital w Juquery skąd wyniósł najlepsze wrażenie. — Polski neurologista Maurycy Ursztein odwiedził nowe więzienie w São Paulo, przeszedł jego ubikacje, przemawiał do więźniów, którzy go z uwagą słuchali. Polski uczony zbadał i Pistoni'ego (mordercę własnej żony, której zwłoki powiartował, zapakował na okręt i chciał wywieść do Europy), rozmawiał z nim długi czas w obecności dyrektora więzienia i wreszcie orzekł, że Pistoni jest nieopozytalny i zachodzi u niego tak zwana demencia przedwczesna. Pistoni zachował się przy tych badaniach z tą samą lodową bezbożnością, jak przy zeznaniach na policji.

Santa Catharina

CONTESADO należy do terenów wiecznie niespokojnych i ludzie się już do tego przyzwyczaili. W Herval Velho pod Bom Retiro obchodzono kermasz czyli poświęcenie kościoła dnia 19-go stycznia; na feście tej przyszło

do strzelaniny między stróżami porządku policjantami a uczestnikami w uroczystości. Ofiarą strzelaniny padł młodzinek gimnazjalista zupełnie niewinny, nad którego trupem obecna matka okropnie zawodziła. Z policjantów padł jeden zabity a drugi ciężko ranny. Na drugi dzień ksiądz Grzegorz franciszkanin, grzebał ofiary; nagle w ozasie modlitwy przy grobie padły z pobliskiego lasu strzały; wszystko co mogło pokryć się za płyty grobowe, za drzewa, lub padło na ziemię, jedynie ksiądz stał, choć przyblił nieco. Policja w tej chwili odpowiedziała salwą w stronę lasu, skąd padły strzały. Nastąpiła cisza. Pogrzeb dokończono, ludzie poszli z powrotem na taince. Tak się dzieje w Contesado.

Rio Grande do Sul

ARCYBISKUP PORTOALEGRENSKI zamianował proboszczami: księdza kanonika Jana Antoniego Peresa w Santo Antonio da Patrulha, ks. Izydora Reszka we Vista Alegre, a ks. Aleksandra Studzińskiego w Marianna Pimentel.

ERECHIM. — I w Erechim-skim padały obfite deszcze do tego stopnia, że ulice miasta zalała woda. Na szczęście sprząnięto jeszcze pszenicę, której urodzaj tegoroczny oceniają tu w całym municypjum na 100 tysięcy worków.

POD EREBANGO spłonął wielki tartak São Francisco Xavier. Szkody oceniają na 500 tysięcy milrejsów; zdaje się że ręka jakiegoś zbrodniarza podłożyła ogień.

Z PASSO FUNDO donoszą, że ma tam pod koniec stycznia zjechać adwokat z Kururyby dr. Marcellino Nogueira, aby wyczyć proces Kompanji żydowskiej właściciela wielkiej fazyndy Quatro Irmãos położonej w municypjum Erechim; adwokat zamysła wogóle unieważnić kupno tej fazyndy przez tę kompanję, która wyłącznie kolonistami żydowskimi obsadziła tę kolonię Quatro Irmãos. Koloniści żydowscy odwołali się już nawet do rządu w Porto Alegre z powodu krzywd, jakie im ta spółka wyrządziła.

Telegramy z Polski.

Warszawa, 19-go stycznia. — Sejm i senat polski zatwierdziły pakt Kelloga potępiający raz na zawsze wojny w stosunkach międzynarodowych a poddający sprawy sporne trybunałowi międzynarodowemu.

Warszawa 21-go stycznia. — Choroba grypy rozszerza się zastraszająco w Polsce; najwięcej grasuje w Łodzi i w innych centrach przemysłowych, naogół jednak z przebiegiem lekkim; wypadków śmiertelnych jest bardzo mało. Po długich naradach przystąpił wreszcie do ugody między fabrykami cementu w Polsce. Stanęło na tem, że obecny syndykat cementowy ma istnieć nadal lecz ma skupić wszystkie fabryki cementu istniejące w Polsce.

Kowno, 21-go stycznia. — Agencja telegraficzna «Ela» podaje ze źródła rządowego, że wszelkie pogłoski jakoby litewski premier i minister spraw zagranicznych Waldemaras miał się podać do dymisji, są pozabawione wszelkiej podstawy.

Specjalne telegramsy niemieckie o zatargach Niemiec z Polską.

Berlin, 18-go stycznia. — Sejmik górnośląski przyjął wniosek, który domaga się natychmiastowego wydalenia wszystkich inżynierów i dyrektorów urodzonych w Niemczech i tamże przynależnych. Gazety niemieckie podnoszą to jako

dowód, jak Polski wykonuje zapowiedziany przez Zaleskiego program dla mniejszości narodowych.

Berlin, 17-go stycznia. — Niemieckie pismo «Diplomatich» — politische Korrespondenz — odpowiadając na wczorajsza przed sejmową komisją wypowiedzianą przez Zaleskiego mowę — zaznacza, że Niemcy będą się zawsze trzymały swego prawa, by przy sposobności dogodnej domagać się rewizji granic między Polską a Niemcami. To prawo Niemcom przysługuje na mocy 19 paragrafu statutu Ligi Narodów. Tosamo pismo stwierdza że Polska niema żadnego prawa sprzeciwiania się uwolnieniu Nadrenji od wojsk okupacyjnych.

Berlin 18-go stycznia. — Izba rolnicza Prus Wschodnich protestuje już naprzód, by przy polsko-niemieckich układach handlowych (toczących się obecnie) nie poświęcono interesów rolniczych niemieckiego wschodu i raczej należy zerwać układy z Polską, niżby miało ponieść straty rolnictwo wschodnio-pruskie już prawie dogorywające.

Berlin, 21-go stycznia. — Gazety zastanawiają się dzisiaj nad jednym punktem memorjatu niemieckiego ministra wojny Groenera, a nad którym dotychczas nikt jeszcze nie pomyślał. Misńowiecie, Groener twierdzi, że Polska zawarła z Francją potajemny układ morski przed którym Niemcy muszą się zabezpieczyć. Ten układ nie jest zarejestrowany w Lidze Narodów, choć się tego ustawy domagają, dlatego Niemcy muszą się domagać wyświadczenia tego faktu. (Zapóźno skonstruowane kłamstwo niemieckie dla obrony budowy pancernika wojennego, gdyż Polska nie mając prawie żadnej floty wojennej o większych jednostkach bojowych nie może zawierać układu morskiego. Przep. Red.)

Berlin, 21-go stycznia. — Zgromadzenie stowarzyszenia wojennego «Stahlhelm» w Magdeburgu, w którym brało udział 6 tysięcy członków, wysłało telegram do kanclerza Rzeszy z żądaniem, by rząd chwycił się wszelkich środków i wykrzył tych zdrójców, którzy pismo ministra wojny Groenera o budowie pancerników (przeciw Polsce) wydali w ręce wrogów.

Berlin, 22-go stycznia. — Centrum (wielka katolicka partja parlamentarna) odprawilo wielką konferencję nad sprawami niemieckiego wschodu we Wrocławiu. Na Wielkanoc obędzie się druga narada w tej samej sprawie. Dr. Bruening przedstawił ciężkie położenie niemieckiego wschodu i jakie ma obowiązki Centrum wobec takiego stanu rzeczy.

Berlin, 23-go stycznia. — W polskim sejmie odbyły się debaty nad sprawami zagranicznymi Polski. Zaleski minister spraw zagranicznych wygłosił orędzie, które się obracało głównie około memorjatu niemieckiego ministra wojny Groenera w sprawie budowy pancerników (które w razie wojny mają Polskę odciąć dowóz amunicji i zniszczyć port w Gdyni. Przep. Red.). Naturalnie, że we wywodach Zaleskiego nie obyło się bez zwykłych u niego wycieczek na niemców w Pol-

sce. Poseł niemieckiej mniejszości w Polsce Naumann zaprotestował przeciwko uciskowi niemieckiej mniejszości na Górny Śląsku, przeciwko zamykaniu szkół niemieckich i wydalaniu niemieckich robotników. Jako dowód nieustannego prześladowania niemców przytacza poseł, że liczba niemców w Polsce z 1 miliona i 800 tysięcy spała już dzisiaj do 1 miliona.

Berlin, 22-go stycznia. — Na posiedzeniu sejmu polskiego zapytał się poseł niemiecki Naumann, jaką też nagrodę otrzymali kapitan i marynarze statku niemieckiego «Samos», którzy uratowali lotników polskich przed pewnym utonięciem? Na to nie znalazła się odpowiedź. (Rząd polski natychmiast po uratowaniu Kubali i Idzikowskiego złożył rządowi i marynarce niemieckiej gorące podziękowanie przez posła swego w Berlinie, o czym donosiły telegramsy. Przep. Red.)

UDZIELA SIĘ języka portugalskiego, oraz innych przedmiotów w zakresie programu na nauzczytelni efektywnych, oraz dla nowo przybyłych z Polski. Blisze informacje w Redakcji «Ludu» na Avenida Dr. Jayme Reis N 115

Ze swiata.

Francja.
MARSZAŁEK FOCH, największy wódz z ostatniej wojny światowej, gdy po wielkim ataku na serce przyszedł nieco do siebie dnia 13-go stycznia w niedzielę, kazał wezwać natychmiast do siebie księdza Lhande, którego poprosił a udzielenie mu ostatnich sakramentów świętych na drogę wieczności. Gazeta «Echo de Paris» opisuje, że siwy wódz o największy rycearz Francji przyjmował sakramenta św. z taką rezygnacją i gorącą wiarą, że wzruszenie wielkie udzieliło się i kapłanowi jak i wszystkim przy tem obecnych. (Powyższy telegram rozeszła agencja Havasa z 17 stycznia.)

Rosja.
Prząd rosyjski usunął B u o h a r i n a z godności prezydenta międzynarodowki komunistycznej, a to z powodu wielkiej różnicy w zapatrywaniach na akcję bolszewicką za granicami Rosji.

Albanja.
Król albański Zogu rozporządził, że dniem spoczynku w Albanji jest wyłącznie niedziela i wszyscy jego poddani (nawet muzulmanie) powinni pracować w piątku, chyba, żeby na ten dzień wypadło jakieś chrześcijańskie święto. Świątkowanie piątku, obchodzone dotychczas przez muzulmanów w Albanji, zostało zniesione.

Çiekawe rzeczy z Polski

KOSZ ZATRUTYCH JABŁEK
Donoszą z Wilna; Na pograniczu w miejscowości Biały Bór, w rejonie Radoszkowic, do znanego działacza polskiego Jacy-niewicza, przyniesiono w upominku przez posłańca kosz jabłek. W czasie kolacji Jacy-niewicz po spożyciu paru jabłek, zmarł w okropnych męczarniach. Jak się okazało, był to akt zemsty ze strony komunistów białoruskich za zwalczanie ich roboty destrukcyjnej.

Skalmierzanki

2-go Lutego 2-go

OPERETKA W TRZECH AKTACH.
Wystawiona przez Związek Amatorów Sceny. Powtórzenie na ogólne żądanie. **Humor, dowcip, bezustanny śmiech.**
Nowa obsada rol. — Bogata garderoba. — Różne ulepszenia. — Spiewy. — Solo, duety, tercety, chóry i t. d. — Baloty, ewolucje i tance pod kierownictwem p. Z. Faliżewskiej. — Doborowa orkiestra pod batutą p. Koralewskiej.
Po przedstawieniu Wielki BAL. — Przyjdźcie a nie pożałujecie.

PLAKAŁ NA WŁASNYM POGRZEBIE

Szedł sobie przez ulicę Międzyrzecz (w Poznaniem) obywatel tego sławnego grodu, 21-letni Lejb Motel Kacew. Wiem poczuł nieprzewyższoną senność. Potężnie ziewnął i nie namyślając się długo, poszedł do stajni niejakiego Goldmana. Tam rozłożył się na sianie i zasnął. Minęła noc, cały dzień następny, zrobił się wieczór, a Lejb Motel Kacew spał.

Goldman znalazł śpiącego. Zdumiony był, skąd młodzieniec wziął się w stajni, ale do budzić śpocznego nie był w stanie. Zaniepokojony, zawołał felczera. Felczer rozpatrzył się w sytuacji i rzekł: — Uj, źle! on już nie żyje... Anewrym serca — postawił diagnozę.

Goldman zawiadomił policję o nagłym zgonie Kacewa, nieboszczyka zaś odwieziono na kirkut. Tam, według przepisów rytualnych, obmuto i owiniętego w prześcieradło złożono go do grobu.

Nad mogiła rodzina zmarłego i wynajęte płaczki płakały rzewnymi łzami, zawołała żalownie, gdy wtem poruszyło się prześcieradło i Kacew w stroju adwomym wyskoczył z grobu.

— A weg, drabas! — zawołał wielkim głosem na zebranych. Kilka o wrażliwszych niewiast zemściło, jeden sędziwy patriarcha o mało nie dostał palpacij serca — reszta pierzchnęła w poplochu.

»Nieboszczyk«, szcękając z zimna zębami, siadł nad grobem i zaczął żalownie płakać. Zabobny tłum nie śmiał się do niego zbliżyć. Dopiero po godzinie ktoś wziął odwagę i zbliżył się do płaczącego »nieboszczyka«.

Stwierdzono, że Kacew istotnie żyje, że nie umarł i nie wyskoczył z grobu po to, żeby straszyć. Wezwano na kirkut lekarza, który — stwierdził, że Kacew był po prostu w śnie letargicznym przez trzy dni.

Młodzieńca następnie przewieziono na karczę do szpitala.

JEST DO WYNAJĘCIA

na Batale poniżej linii tramwajowej Seminarium domki drewniane z duymi gromadami i wszelkimi zabudowaniami za niską ceną. Wiadomość w redakcji »Ludu« lub na miejscu u Jana Szczepańskiego.

Przejazd okrętowy

na Brazylię niech się zechcą do Batale. Kto chce sprowadzić fa...

KORESPONDENCJE

OD REDAKCJI Korespondencję p. »Oko« z Castro umieszczamy z tego jedynie powodu, że zawierała krytykę publicznego występu teatralnego; nie przypuszczaliśmy, żeby mogła kogos tak głęboko dotknąć. Wobec tego, że korespondentka ta wywołowała pewien dysans w polonji w Castro, a skutki ujemne myśly się odbić na szkole i towarzyszywie, przeto pomieszczyliśmy dwie poniższe korespondencje.

CASTRO, 15 stycznia 1929 r.

Do p. Wojciecha Niecia, w odpowiedzi na artykuł umieszczony w poczynym »Ludzie« N° 2-9-go stycznia 1929, pod datą 1-go grudnia 1928 r., podpisany Oko!

Zawiadamiamy publiczność, że firma słynnego przemysłowca inżyniera D-ra Izaisza Alberti wynalazcy różnych rodzajów, której ułta Brazylija tyle zaważa za zmiania się na firmę: **ENG-RO ISAIAS ALBERTI e Cia. LTDA** której to firmy udziałkami są pp.: **Dr. Isaias Alberti**, jego synowie **Dawid, Luiz i José Alberti** i żięć jego **Garconiano Souza**. Firma ta bierze na siebie aktywa i pasywa. Polecamy tę nową firmę przemysłową.

ZARZĄD KOLEGIUM IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W KURYTYBIE

zawiadamia, że zapisy do Kolegium twają do końca stycznia 1929 r. Na kurs I-szy przyjmowani są kandydaci po ukończeniu szkoły początkowej na kolonii.

Opłata za naukę wynosi: na I szym kursie — 8\$000, na II-im — 10\$000 i na III-im — 12\$000 miesięcznie.

Pierwszorządny dobór sili profesorskich daje gwarancję wysokiego poziomu naukowego w Szkole, możność otrzymania po ukończeniu Kolegium tytułu nauczyciela rządowego, t. zw. »efectivo«, przejścia do gimnazjum lub uzupełnienia wykształcenia na kursach handlowych.

Zgłoszenia o przyjęciu do Kolegium należy kierować pod adresem: **Curityba (Parana), Caixa Postal 412, Kolegium im. H. Sienkiewicza.**

Two Tadeusz Kościuszko - Łączność i Zgoda w Kurytybie

Zaprasza swoich członków na Walne Roczne Zebranie które odbędzie się dnia 8-go lutego 1929 roku o godzinie 2-giej po południu na którym nastąpi wybór nowego zarządu na rok 1929. Zebranie odbędzie się bez względu na ilość członków.

Sekretarz **Adam Trojan.**

WALNE ROCZNE ZEBRANIE ZWIĄZKU POLSKIEGO w Kurytybie

zawiadamia się niniejszym, że Walne Roczne Zebranie Związku Polskiego odbędzie się w drugim terminie t. j. dnia 10-go lutego w (niedziele) o godzinie 2-giej po południu punktualnie bez względu na ilość członków.

na spłaty MIESIĘCZNE PO 500\$000

Kto chce sprowadzić fa...

Jacob Niskar

Rua Saldanha Maranhão N. 159 - Curityba.

który ułatwia przejazd. Szafkarty na spłaty po tej cenie co za gotówkę. Wstępna płatność od 100\$ do 150\$000.

KSIĄŻKA

„Z za Krat Pawiaka“

Witolda St. Zagłówitza jest do nabycia w księgarni **Antonio Ruediger & Cia.**, Rua Barão do Serro Azul 6 - Curitiba - Parana.

KURS SZKOŁY HANDELOWEJ

Rozpoczęły się lekcje w **Escola Pratica de Commercio** - Rua Dr. Muricy 103 - tak dzienne jak i wieczorne dla chłopców i dziewcząt w następujących przedmiotach: **Język portugalski, Redação Commercial, Arithmetica, Escripuração Mercantil, Legislação Commercial, Dactylographia i Calligraphia.** Po ukończeniu tego analogicznego kursu, świetnie urządzonego w biurach technicznych naszej szkoły w zakresie Komercyjnym, Bankowym oraz Przemysłowym (Serraria e Herva Mate) - uzeń musi otrzymać dyplom guarda livros. Od wstępujących też wymaga się egzaminu. Miesięcznie płaci się 30\$000.

Dla czego są ubrania gotowe po 16\$000? Dlaczego są spodnie po 6\$000? Dlaczego są koszule po 6\$000 na **Rua João Negrão 410?** Dlatego, że chcą mało zarobić a przeto dużo sprzedać i dlatego, że hurtownie sprowadzam materiały.

Potrzeba zaraz dobrej KUCHARKI

uczyny do usi domowych. **Travessa Zacharias 11.**

Lekcji języka niemieckiego udziela się w **Escola Pratica de Commercio**, Rua Dr. Muricy 103. Miesięcznie 15\$000

Pierwszorządny Polski Salon Fryzjerski - HIGIENICA

wygodny i higieniczny dla Klienteli. Dla pań urządzono osobny salon. **Rua Saldanha Maranhão N 81 - Wacław Robert Albert**

Dwa pokoje umeblowane do wynajęcia

Rua Almirante Barroso 225

Sprzedam 33 alkierów dobrej ziemi w miejscowości Amolatana za 18\$000\$000.

José Czeźniałak, Campo Magro

POTRZEBA zaraz dobrej KUCHARKI, porządnej dziewczyny do kuchni, oraz starszej osoby do naprawy bielizny. Płać się dobrze. **BAR PARANA Rua 15 de Novembro 22-24, Curityba**

Lekcji Daktylografji udziela się w **Escola Pratica de Commercio**, Rua Dr. Muricy 103. - Miesięcznie 8\$.

Pierwsze polskie Transatlantyczne Okrety pod polską flagą

Krakus 16,000 tonn

Swiatowid 16,000 tonn

JEDNOLITA TRZECIA KLASA. Słata bezpośrednia komunikacja z polskiego portu Gdynia z Brazylią i Argentyną. Bilety direkt do wszystkich miast Europy Centralnej. Doskonała organizacja przy sprowadzaniu rodzin ze wszystkich miast Europy Centralnej a w szczególności z **POLSKI** Informacje w języku polskim i brazylijskim udziela wyłączny **PRZEDSTAWICIEL NA PARANE: P. TEOFIL G. VIDAL** RUA 15 DE NOVEMBRO N. 115.

Podagenci i t. d. - Na okręcie TEÓMACZ POLSKI - Opieka nad kobietami i dziećmi i t. d. AGENCI FIRMY:

- Ladislau Bukowski, **Ponta Grossa** - Parana - Praça Barão de Guarania N 4 - Caixa postal 174.
- João Szkleniarz - **Prudentópolis** - Parana - Praça 15 de Novembro 14.
- Albin Piotrowski - **Ivahy** - Parana -
- Ludovico Hawryluk - **Iraty** - Parana.
- Stanislaw Głuszczyński - **Marechal Mallet** - Parana.
- João Zawadzki & Cia - **Fluvitópolis** - Parana.
- W. Kucprzak - **Rio Claro** - Parana.
- Kółko Rolnicze, adres Ks. Zdźobło - **São Matheus** - Parana
- Francisco Pasternak - **Itayópolis** - Alto Paraguassu - Estado Santa Catharina.

KTO CHCE ZAOSZCZEDZIĆ PIENIĘDZY NA ZAKUPNIĘ MATERJAŁÓW, TO NIECH SIĘ UDA DO SKŁADU

Materiałów w Resztkach Rua 1-ro de Março 7 - Curityba

Jedwabie, płótno lniane, materiały bawełniane, trykolina, brim i t. d. - we wielkim wyborze.

ZIEMIA NA SPRZEDAŻ.

Sprzedza się 431 alkierów bardzo dobrej ziemi z drzewami herawonami; ziemia ta się nadaje tak na plantacje jak i na pastwisko dla hodowli bydła. Ziemia ta znajduje się w miejscowości blisko **Lustosa** około 7 mil od **Itpranga**. Drogi są dobre; cena alkiera 140\$ mniej więcej, zależy od wplat. Warunki sprzedaży są wygodne. Informacji udziela:

Dr. Thomaz Pereira Rua Comendador Araujo 341 - Curityba.

ADWOKACI

Dr. J. Berquó F. Coelho

Dr. Jan Grabski

Rua 15 de Novembro 33. - 1-ro andar - sala. 7.

CURITYBA - Parana - Brasil

Przedsiębiorcy i Kupcy oglądajcie się w »Ludzie«.

próby, to dla tego, nie mogą w żaden sposób mieć lekkich ruchów, a do tego, zamiast z jakie sześć prób, mieliśmy tylko dwie, bo p. Bolestaw Wojciechowski, pracował w tenzas z jakie 3 mile drogi od dalonej od swego domu, to też wiele razy jak przyjeżdżał na próbe, zaczął padać deszcz i próby nie mogły się odbyć, bo w deszcz droga do naszej szkoły jest nie do przejścia a szczególnie wieczorami jak się ziemi, a do tego rola którą grano, była trochę trudną do odegrania przy 2 tylko próbach; tylko fachowi artyści o lekkich ruchach w dwóch próbach mogliby się z tego wywiązać. A więc kłanstwem jest, jakoby grali aby się »zbzyć«. Panny Anielka i Helenka, już parę lat jak pracują dla naszego T-wa na przedstawieniach i upiększają swoją obecnością nasze zabawy, więc my nie możemy pozwolić, ażeby za to taką zapłatę odebrały. — A teraz dla zgody radzimy państwu tak jak »punkt« 14 lat aby pan na zabawę nie przychodził, tak i drugie 14 lat i trzecie 14 lat, więcej nie przychodził, bo my z pewnością więcej pana na zabawę nie zaprosimy, a jak kiedy pan jeszcze napisze w gazecie jakie kłanstwo o naszym T-wie, to pamiętaj, że my sobie, że my potrafimy i w inny sposób z panem się rozmówić.

Radzimy też, niech pan pilnuje lepiej swoich lekkich ruchów przy piekarni i swoich dzieci a nie cudzych kiedy o to pan nie jest proszony.

Zarząd T-wa Tadeusza Kościuszki w kolonii Santa Leopoldina.

Prezes **Mikołaj Mustalowski**, Wiceprezes **Marcin Kuk**, Sekretarz **Marcin Wisniowski**, Skarbnik **Łukasz Petryszyn**, Komisarz Rewizyjny: **Józef Wróbel, Czesław Machiński, Wicenty Kapski**.

CASTRO, 20-go stycznia 1929.

Szanowna Redakcjo »Ludu« Proszę umieścić tych czterech słów w odpowiedzi. Ponieważ T-wa Tadeusza Kościuszki w Sta Leopoldyna w Muncipio »Castro«, jak i jego Zarząd i jego Członkowie i p. Lebedziński i panna A. Lebedzińska czują się obrażeni kore-

spondencją z dnia 1-12-1928, o którym piszę co następuje: ponieważ ta cała sprawa była źle zrozumiana, przecież nikogo nie myślałem obrazać, tem bardziej że sam nie wiem jak się to stało. Bo zupełnie kopja była inaczej pisana, a korespondencja inaczej, sam nie rozumiem co jest: Dlatego piszę aby nie szkodzić towarzystwu a nie zachwiał szkoła. Bo ważygniowa korespondentę w politykę Towarzystwa. A zaś obrażonym mówię, że zasła pomyłka. Ta droga likwiduje cały zaratek, bo po co i na co mamy się gniewać, a tem bardziej że ani nie myślałem o tem, bo już nie raz mówiłem, że ani nie myślę się mieszać do Towarzystwa lub spraw jego członków. Przypraszam Wasz Przyjaciel.

DOWCIPNA ODPOWIEDZ.

W Warszawie na jednym z urzędów jest naczelnik z nazwiskiem Dudek. Ze względów pańskości uważa on, że drugi przypadek jego nazwiska powinien być Dudeka a nie Dudek. W tym czasie też odmienną Dudeka podwładni pana naczelnika. Ale oto zjawia się interesant, który nie o tam nie wie i zwracając się do sekretarza, zapytuje: — Czy zastałem pana naczelnika Dudka? — Na to sekretarz wyszedł pouczając i z naciskiem: — Nie, pana Dudka niema, będzie za pół godziny. — W takim razie poczekam. Czy mogę poprosić o kawalek stołka dla mego zadeka?

Prenumeratę »Ludu« zapłacił Panowic

Po 10\$000: Ignacy Celinski, Emil Kalozinski, Piotr Długosz, Józef Lipski Siostry Miłobierdzia z Porti, Józef Gerszowski, Maria Roguska, Andrzej Skrab, Fortunat Iwanowski, Michał Sampkowski, Anna Mayer-Argonac, Jurezak, Ludwik Pieczarka, Edward Kłodzński, Jan Sobczak, Adam Kowalski, Józef Waszak, Paweł Szady, Józef Ostasz, Stan. Kamliński, Antoni Cichocki, Szczepan Matusak, Piotr Dobrowski, Walery Dobrowski, Józef Miszczak, Józef Chrapiek, Ks. Anicety Wels, Władysław Kore, Marcin Michalak, Franciszek Tychonek, M. Piłkarski, Józef

Kłyszewski, Urbanek, »Polska Kasa Pogrzebowa« Jan Sobiechowski, Józef Mikuśka.

ROZNI:

Przygodzka Józefa 5\$, Antoni Szymański 13\$, Adam Piwowarski 30\$, Jan Cebula 33\$, Jan Bie 75\$00, Michał Machoniewicz 13\$, Marjan Stęgarzki 20\$, Łukasz Dorabia 76\$, Walenty Stał 20\$, Walenty Bartak 11\$, Józef Gapski 11\$, Jan Kawa 22\$, Feliks Cichocki 11\$, Feliks Dobrychop 10\$500, Wad. Florczak 25\$, D. mnik Wojdyła 10\$500, Antoni Canja 5\$, Czesław Marcinak 5\$, Józef Wysomiński 26\$, ks. Alfjey Domański 11\$, Le'n Obadowski 20\$, Józef Bartosik 22\$, Karol Wójcik 11\$, Karol Worus 30\$, Jan Kosera 20\$, Józef Domaradzki 20\$, Józef Zmłog 30\$, Melchior H. biak 30\$, Antonio Kowalczyk 40\$, Józef Wyjochowski 13\$, Maciej Klimowicz 20\$, Wojciech Puchalski 5\$, Piotr Załuski 11\$, Ks. Górak 40\$, Sekr. Gen. Bent. Rola 20\$, Antoni Jakub wski 30\$, Hipolit Jacewicz 3\$, Józef Gabrowski 11\$, Jan Licnerski 16\$, Kazimierz Ceburk 11\$, Stao. Grabowski 39\$, Nikodem i Józef Wasiolek 13\$, Mikołaj Makowiecki 23\$500.

WYDZIEDZIC ZONA

czyli losy pewnej hrabianki polskiej

Wielcy iście zajmująca powieść z życia amerykańskiego jest już do nabycia w »Oświata«. Powieść ta stanowi okazali księga o 738 stronnicach; pięknie oprawna i posyła konstate tylko 15 milrejsów. Przy zamówieniu najniej 6-ściu egzemplarzy dodaje się jeden egzemplarz za darmo. Wysła się tylko po otrzymaniu pieniędzy, które można nadesłać i w sellach.

Redacy! Chocicie zrobić Waszym zaogonym lub przyjaciółm pewną radość i miły podarunek lub zapłacić dziecku do czytania — to zakupcie im tę powieść, od której się wprost oderwać nie można. Losy tułace hrabianki i jej legnotta do Polski wśród wiru obecnego życia amerykańskiego przedstawia to dzieło wprost niezównanie. Zakupujcie to dzieło rychlo, bo odbito tylko ograniczoną liczbę egzemplarzy.

NAJWYBROWSZE PIWO OBECNEGO SEZONU JEST BEZSPRZECZNE

„Bock Jasne” i „Bock Ciemne”

Z BROWARU TUTEJSZEGO

ATLANTICA

Telef. 790 i 791. — Curityba — Av. Iguassú N9-12
Deposito 799

„A VENCEDORA”

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

Cukierki malinowe, kokosowe, miętowe, cytrynowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. — Prócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasz się Szań Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kuritybie.
FRANCISZEK LACHOWSKI
Curityba — Rua Cabral N 53 — Curityba

MASZYNY DO SZYCIA HAFTOWANIA

Mamy na składzie wielki wybór różnych maszyn do szycia; są droższe i tańsze, nadają się do jakiegokolwiek pracy krajowej.

Sprzedujemy te maszyny na spłaty miesięczne.

Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE & Cia.

Rua Barão do Rio Branco 335 — Curityba.
Filia: Rio Negro. Przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa, São Bento, Joinville, Ouro Verde, Tres Barras, Campo Largo

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado

Oczyszcza krew i wzmacnia nerwy.

Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mimo nowiciele profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austregésilo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rúbio Maia, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Guiberteau i inni lekarze.

Do farbowania wszelkich materiałów uważa się ogólnie za najlepsze tak zwane **Farby BAYER**

CARLOS LUHM

Rua Riachuelo 161 — Curityba

Rozmaitości.

BRODATY DJABEL W USTRONNEJ LEŚNICZÓWCE.

Góry i lasy Rumunii są obecnie terenem operacyjnym kilku szajek bandyckich, terroryzujących cały kraj. Zginął Balan I, pojawił się Balan II, a oprócz niego grasują Habak, Onofrejczuk, Demian i inni. Ludność powiadać przyzwyczajoną do tego stanu rzeczy, bo mimo wielkich obław, urządzanych przez wojsko i policję, bandyci mnożą się jak grzyby po deszczu.

Niejski Arszeni Sosrescu w powiecie Piatra Neamtzi postanowił też wykorzystywać do swego celu groźbę imienia bandyckiego i wyruszył „na łódź”. Celem jego wyprawy była położona w głębi obszernego boru leśniczówka, zamieszkała przez leśniczego Domgnearu i jego córkę.

Leśniczy niechodził za żonatego, a jego córka słyndła z urodz. Sosrescu, który z leśniczym miał „na pieńku”, postanowił wyrównać dawne rachunki a równocześnie zdobyć piękną Jolanę.

Pewnej nocy zakradł się on pod leśniczkę i tu zapomogą przygotowanego miało węglowego uhekarakteryzował się „djabla” i dla większego efektu przymocował sobie fałszywą brodę, sporządzoną z „żeńskich ogonów”. Straszliwie zjawisko, uzbrojony w noż i obrzyny pistolet, wdarł się do kuchni do mieszkanicy leśniczego. Ten słyszac podejrzany łoskot, zerwał się z łóżka i zaszył elektryczną latakę. W świetle ujrzał wkraczające do pokoju strasznydo o wyglądzie djabła, odziane w czarne koczuch barani, luskające białkami oczu i trzymające wycelowany obrzyny pistolet w ręku.

Przerażony nie na żarty leśniczy, zgasił latakę i chcialeszewyższał się pod łódko. „Dyabła” znalazł się teraz w nielada kłopotcie, bo zapomniał wziąć ze sobą jakichkolwiek przyrządów do oświetlenia i nie wiedział, co począć z sobą w ciemnościach. Macając za sobą narafrł na drzwi do sąsiedniego pokoju i wszedł doń. Leśniczy, słyszac, że wdziało dostało się do mieszkania jego córki, na-

brał ducha i ruszył z pomocą, porwany flintę nabitą srułtem.

Tymczasem nadobna Jolanta zdziwiła się i nie otrzymałszy na kłakrotne pytania: „kto tam?” — żadnej odpowiedzi, zsunęła się z łódky i schroniła się w niszę koło okna. Znałac dobrze topografię swego pokoju i czujac, że nieznaną gość idzie w jej kierunku; otworzyła poomacku pokrywą lochu piwnicznego. Wkrótce uslyszano przeraźliwy krzyk i łoskot walacego się ciała. Bandyta wpadł do pułapki.

Jolanta zatrasnęła klapy, a równocześnie wpadł do pokoju jej ojciec, oboje zaświecili światło i przywalili klapy najcięższymi skrzydniami. Leśniczy pojechał po policję, która bandytę wyścignęła z lochu.

Podał on, że jest słynnym bandytą „Habukiem” i dopiero po umyciu twarzi, rozpoznał leśniczy w nim swego eks-podwładnego.

Niesforunny imitator słynnego herolda powódrował w kajdankach do więzienia.

DOCHODY KRÓLEWSKIEGO GOLIBRODY W ALBANII

Nowy król Albanii Achmed Zogu żyje w nieustannej obawie zamachu na jego życie. Wiadomem jest, iż król miesiącami nie opuszcza swego pałacu, a niewielką odległość, dzielac stolicę Tyrane od portu Durazzo, przebywa otoczony całą niemal armją albańską. Ostrożność swą Achmed Zogu posunął tak daleko, że kazał wyrębac wszystkie drzewa, okalające szosę na odległości 2-uch mil. Po kraju spaceruje on w pancernym samochodzie, przyciemcz cokolika metrów stoi żołnierz.

Guardia przybozna króla oplacana jest sówicie. Szerogomy gwadzdista pobiera 30 dolarów miesięcznie. Najlepszą jednak posiadac na dworze w Tyranie ma golibrodza królewski, pobierający 160 dolarów miesięczne oraz 35 złotych za każde ogolenie. Seans golienia nie nalezy jednak do zbyt przyjemnych, gdyż obok króla, obawiacęgo się stale zdrady i zamachu, stoi gwadzdista z rewolworem w ręku. Gotów jest on strzelić do fryzjera, gdyby mu się wydawało, iż tamten zamierza po-

KAWIARNIA BAR

Rua São Francisco 55, Curityba
Zawsze najlepsza kawa, różne ciastka świeży szops i inne napoje nacionalne i zagraniczne.

W nadziei, że Szanowni Rodacy zyczliwie popierać będą moją filię.

Główny mój sklep znajduje się w ABRANCHES niedaleko kościoła na terenie Taw-itolenia „Władysława Jagiełły”, z którym zawsze najzyczliwiej współpracuję.
Jan Kubis

Klinika Chirurgiczna

przy ulicy 7 de Setembro N.69, narożnik ulicy Esteliffe —
Telefon N. 445.

Chorych zamiejscowych przyjmuję na stały pobyt. Nowy aparat Roelgens (Radio-X). Specjalności: choroby chirurgiczne, kobiece i dróg moczowych.
Dr. Antoni Rydygler

RESTAURACJA

Deposito Atlantica
Rua Mar. Floriano Peixoto N 83
róg Praça Carlos Gomes
Kuchnia obiady i kolacje; ciepła obiady według życzenia Klientów. Co dzień pierwszorządnie pieczywo. Zawsze świeży sams Atlantica.

APEKA

HUMANITARIA — DROGARIA

Rua Dr. Trajano Reis N 3 — Curityba
Wszelki wybór lekarstw i preparatów krajowych i zagranicznych po cenach niskich.
Recepty lekarskie zatławia się prędko i sumiennie.

RESTAURACJA

Smaczne ciepłe i zimne obiady i kolacje można otrzymać w każdej chwili według życzenia Klientów. Szuraszko najlepiej przygotowane, do tego napoje krajowe i zagraniczne. Zawsze świeży sams Atlantica.
Travessa Zacharias N. 11 na rożnik — Curityba.

Dr. CARLOS MOREIRA, Lekarz.

Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Corrêa, Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 3-ciej do 5-tej. Telefon 482. Rezydencja: Rua Visconde de Nacer 85 — Telefon 388.

POLSKI ZAKŁAD

Jubilersko-Zegarmistrzowski ANEL

Kazimierza Wojnarowskiego.
Rua Emano Pereira N 19
przyjmuje zegarki, zegary i wszelką biżuterię. Wykonuje naprawy z gwarancją szybko i tanio.

NAJWYŻSZE DRZEWIA NA SWIECIE.

Wielkie drzewa australijskie eukaliptusy dochodzą niekiedy do wzrost nieprawdopodobnej wysokości 143 metrów. Pomimo to eukaliptusy odznaczają się stosunkowo małą średnicą o wymiarze od 3 do pół metra. Sekwoje i czerwone sosny kalifornijskie osiągnęły w niektórych miejscowościach wysokości 120 i 105 metrów, ale mają za to o wiele większą średnicę.

Istnieje 300 gatunków eukaliptusów, z których najwyższe są E. Regnans i Amygdalina. Prawie wszystkie rosną w Azji i Australii z wyjątkiem kilku odmian właściwych Indjom Wschodnim i Pół-wyspowi Malezyjskiej. Cecha charakterystyczna eukaliptusów są proste symetryczne liście, zwracające się przegami ku słońcu i białe kwiaty w kształcie dzwonek.

Drzewa te cenione są dla żywy gumowej, potnego oleju, wydobywanego z liści, kory z tkaniną i włókien spodniej kory, a nade wszystko jako drzewo budowlane. Drzewa tego używa się przy budowie okrętów, przystani i mostów oraz na słupy telegraficzne, podkłady kolejowe, murzadzia i meble. Olejek ma własności pobudzające i antyseptyczne i bywa stosowany przy chorobach nosa i oskrzeli. Eukaliptusy sadzono jako zabezpieczenie przed malarią. Można i szesnacie, gdyż posadzone na bagnistym terenie osuszają go i w ten sposób przeszkadzają mnożeniu się moskitów. São Paulo rozsądza eukaliptusy w ogromnej ilości.

Zaklimatyzowano je w wielu brytyjskich posiadłościach i w Kalifornii. Są to naogół drzewa delikatne, ale ochraniaje od zimnych wiatrów rosną wale dobrze. Najbardziej gatunek kalifornijski — guma niebieska, znana jest z odporności na suszę i znosi podobno temperaturę przeszło 60° C. poniżej zera. — Inny gatunek rosnący w Kalifornii, guma manna rośnie

Apteka Tell

DROGARIA
Sigiel Etzel & Cia.

Lekarstwa i preparaty krajowe i zagraniczne.

Vermicida Tell wrógrabaków i glist

Farby Tell najlepsze do farbowania ubrań i sukienek.

Fermento Tell ekonomiczne drożdże do ciasta i nalebki.

Recepty lekarskie zatławia się prędko i sumiennie.

Dobra okazja!

Jest do sprzedania 16 akierów ziemi bardzo urodzajnej składającej się z lasu i pastwiska, przy drodze kolejowej i 4 kilometrów od miasta Palmelny. W poligonie tej ziemi znajdują się trzy tartaki, które zakupują drzewa za przeszło 4000 miesięcznie.

UWAGA: Na żądanie kupujący może nabyć i więcej ziemi. Wszelkie informacje nadziela: **Antoni Dorabiallo — Palmelra — Paraná.**

Cosulich Line Trieste

Okrety odchodzą z Santos:

DO EUROPY:
•Marta Washington•
DO BUENOS AIRES

Szyfkiarty z Europy: Znacomie urzadzone pośrednictwem w zamowieniach szfkiart z głównych miast Europy, szczególnie z Polski. Okrety odchodzą z Triestu.
Główni agenci: **Sociedade Anonima Martinelli** —
S. Paulo: Rua 15 de Novembro 35 — Santos: Rua 15 de Novembro 34.
Proście o Informacje: **JOÃO NOCITI**
Caixa Postal 248 — Rua Marechal Deodoro 68 — Curityba.

Casa de Saude „São Francisco”

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
DR. JORGE MEYER FILHO
Rua São Francisco N 25 — Curityba.
Specjalności: operacje, leczenie chorób kubyckich, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumatoforu z przy osobach cierpiących na płuca. — Nowocenny aparat Roelgens. — Diatermia. — Sztuczne ultra fioletowe, promienie słoneczne, Zystokopja i t.d. — Przyjmuje od godziny 10-ciej do 11 poł od i 4-4

CASA METAL

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 — Caixa Postal 140

Jose Hauer Junior & Cia.

Wielki sklad zelaza i stali, w sztabach i w plytach, grub, gwóździ, rur, lancuchów i innego zelastwa, do wozów **WSZELKIEGO RODZAJU RZEMIOSLA I MASZYNY.**
Oleje, szkła, drut gładki, kolczasty, maszyny rolniczej i t. d.

NADCHODZA CODZIENNIEM TRANSPORTY PŁUGÓW

NAJTAŃSZY I NAJLEPSZY SKŁAD OBUWIA W MIEŚCIE

Casa Ideal

RUA JOSE BONIFACIO Nr. 9 (w pobliżu katedry)

Fabryka obuwia najrozmaitszego gatunku. Wielki sklad poczocz, gum, fart, tasy do obuwia i cholewek. Dom nasz znajduje się blisko katedry, przy obszernym placu, nadajacym się do postoju dla przybywających z kolonii.
Filia: Ulica 15 de Novembro 31, ulica Jose Bonifacio 9, oraz Joinville i Blumenau.
Obsługa w języku polskim.

z szybkością przeszło 20 metrów na 12 lat.

TRZYDZIEŚCI PIĘĆ PIĘTER POD ZIEMIĄ.

Wobec tak często powtarzających się w Japonii trzęsień ziemi grupa budowniczych japońskich wpadła na pomysł zbudowania w Tokio nie trzyciestopiętrowego „drapacza chmur”, lecz przeciwśnie, gmachu, który zapuszczać się ma na 35 pięter w głąb ziemi!

Gmach ten kształtu cylindrowego ma być zbudowany z żelazobetonu. Wentylacja jego odbywać się będzie za pośrednictwem umieszczonego pośrodku, a sięgającego najwyższych pięter; otworu o średnicy 17-tu metrów 50 centym. Koszt budowy oryginalnej tej budowli podziemnej ma wynosić dwa miliony dolarów.

Stowarzyszenie Studentów „Sarmacja”. Budowa Domu Studentów w Kuritybie

Lista składek N 98, wydana na ręce W. Pana Wawrzyńca Jasiocha w Araucarii: Wawrzyńczy Jasiocha 10\$, Mieczysław Jasiocha 5\$, Bolestaw Jasiocha 5\$, Wierocysław Jasiocha 5\$, Zebrał p. Wawrzyńczy Jasiocha 25\$.

Lista składek N 120\$, wydana na ręce W. Pana Konstantego Dąbrowskiego w Apucarana: K. Dąbrowski 5\$, Tomasz Koziuk 5\$, Zebrał p. K. Dąbrowski 10\$.

Lista składek N 104, wydana na ręce Koleżanki Władysławy Wolskiej i Janny Walewskiej w Kuritybie: Józef Kosciński 5\$, W. Gryboski 2\$, Jan D. Piciński 10\$, Jolanta Walewska 5\$, Tadeusz Grembecki 20\$, Franciszek Malecki 1\$, Domasński 5\$, Wenczesław Giasor 20\$, Maria Dziecny 5\$, Józef Sypak 15\$, Wolewski 20\$, Zebrał Koleżanki 10\$, Suma poprzednio ogłoszona 424563400. Razem 4:5998900.
Kurityba, dnia 16-go stycznia 1929
Sekretarz: **Jan Grabski**
Skarbnik budowy: **Edw. Jaworski**

„Oświata”

ma na składzie fotografie ozdobne w trzech formatach 50 na 80 cm po 31\$000. — 40 na 50 po 9\$000. — 40 10 po 7\$000.
Warszawa: Zamek królewski, Belweder, Pałac Staszica i Pomnik Koper-

Kraków: Kościół Marjański, Rynek Sukienicze, Barbakan, Pomnik Kopernika na dziedzińcu Biblioteki Jagiellońskiej, Pomnik Tań Kosciuszki na Wawelu.

Wilno: Kaplica Ostrobramska, Mir, Zamek.

Lwów: Kaplica Boimów, Kościół św. Elżbiety, Ossolineum.

Poznań: Ratusz, Opera.

Borysław: Szyby naftowe, widok ogólny.

Królewska Huta: Widok ogólny.

Ojów: Dolina Prądnika.

Tatry: Morskie Oko.

Zakopane: Widok ogólny.

Wieliczka: Kopalnia.

nika, Plac Teatralny, Rynek Starożytności, Bank Polska, Plac Saski i Pomnik Księcia Józefa Poniatowskiego, Plac Bankowy i Gmachy Ministerstw Skarbu, Pomnik Mickiewicza, Wilanów Pałac.

Chorzów: Elekrownia.

Niemien: Widok ogólny.

—o—
Medalony brązowe a Mennicy Państwowej w Warszawie

duże po 14\$000, małe 5\$000 w ozdobnych futeralkach. Prezydent s. p. Nau-towicz, Wojciechowski, Moakicki, Wawel, Paderewski, Matka Boska, Czastochowska, Ostrobramska, Chrystus, Serce Pana Jezusa, Kolumna Króla Zygmunta, Zeromski, Reymont, Chopin.

—o—
Mapa Polski w granicach obecnych z podziałem na województwa, Barzwicz 4000

Mapa Gerał do Brasli 8000
Mościński, **Portret** hejzajgrawca 6000
Obrazy Matki Boskiej, Czastochowskiej (Królowa Korony Polskiej), sztuka 2000.

X. Gadomski, **Mała Biblijka** 25.
Krazewski, **Komplet dzieł** stróc-26 tomków 28\$000.

Biblioteczka Narodowa, 47 broszur kompl. 14\$000.

SAMOCZEK TECHNICZNY:
Telefon w różnych konstrukcjach 1000
Ogniwa i baterje galwaniczne 1000.
Prądnice 1000
Transformatory elektryczne 1000
Tanie światło elektryczne 1000
Elektryczna kolej linowa 1000
Moisy drewniane 1000
Kola wodne i turbiny 1000
Prasa hydrauliczna 1000
Jak się fotografuje 1000